## Міністерство освіти України Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"

Кафедра ТОЕ

## Розрахунково-графічна робота

"Розрахунок однофазного кола синусоїдного струму" Варіант № 757

Виконав:	
Перевірив:	

#### Умова завдання

В елктричному колі діє джерело синусоїдної ЄРС:

#### Необхідно:

#### 1. ДЛЯ ЕЛЕКТРИЧНОГО КОЛА БЕЗ ВЗАЄМНОЇ ІНДУКЦІЇ:

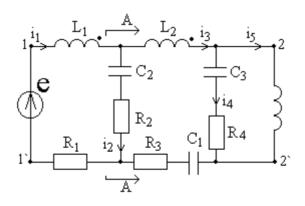
- 1.1. Розрахувати струми віток символічним методом скласти баланс активних і реактивних потужностей кола;
  - 1.2. Побудувати діаграму струмів і топографічну діаграму напруг, показати кут зсуву фаз;
- 1.3. Прийнявши активний опір R2 за нульовий і вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомий, розрахувати його за умови резонансу струмів;
  - 1.4. Розрахувати струму для резонансного стану кола;
  - 1.5. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей;
- 1.6. Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику вхідного опору частини кола, розміщеної справа від перерізу А-А. Для одержання реактивного двополюєника активні опори закоротити.

# 2. ПРИ НАЯВНОСТІ МАГНІТНОГО ЗВ"ЯЗКУ МІЖ ІНДУКТИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ L1 ТІ L2 (ОДНОЙМЕННІ ПОЧАТКИ ПОЗНАЧЕНІ НА СХЕМІ ТОЧКАМИ):

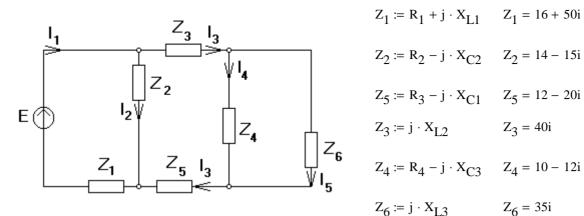
- 2.1. Перетворивши схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках схеми методом контурних струмів;
- 2.2. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;
- 2.3. Побудувати сумісну векторну діаграму струмів і топографічну діаграму напруг (на діаграмі показати напруги взаємної індукції).

# 3. ВІДКИНУВШИ ВІТКУ МІЖ ЗАТИСКАЧАМИ 2-2", ВИКОНАТИ ЕКВІВАЛЕНТУВАННЯ ВЗАЄМОІНДУКТИВНИХ ЗВ"ЯЗКІВ ВІТОК. ОДЕРЖАНУ СХЕМУ РОЗГЛЯДАТИ ЯК ЧОТИРИПОЛЮСНИК З ЗАТИСКАЧАМИ 1-1" ТА 2-2" :

- 3.1. Розрахувати коефіцієнти А, В, С, D чотириполюсника;
- 3.2. Розрахувати параметри R, L, C віток схеми заміщення.



#### Розрахувати всі струми символічним методом



$$Z_1 := R_1 + j \cdot X_{L1}$$
  $Z_1 = 16 + 50i$ 

$$Z_2 := R_2 - j \cdot X_{C2}$$
  $Z_2 = 14 - 15i$ 

$$Z_5 := R_3 - j \cdot X_{C1}$$
  $Z_5 = 12 - 20i$ 

$$Z_3 := j \cdot X_{L,2} \qquad Z_3 = 40i$$

$$Z_4 := R_4 - j \cdot X_{C3}$$
  $Z_4 = 10 - 12i$ 

$$Z_6 := j \cdot X_{I,3}$$
  $Z_6 = 35i$ 

$$Z_{E} := \frac{\left(\frac{Z_{6} \cdot Z_{4}}{Z_{6} + Z_{4}} + Z_{3} + Z_{5}\right) \cdot Z_{2}}{Z_{2} + \frac{Z_{6} \cdot Z_{4}}{Z_{6} + Z_{4}} + Z_{3} + Z_{5}} + Z_{1} \qquad Z_{E} = 29.668 + 44.201i \qquad F(Z_{E}) = (53.234 - 56.13)$$

$$I_1 := \frac{U}{Z_E}$$
  $I_1 = 4.109 - 0.441i$   $F(I_1) = (4.133 -6.13)$ 

$$I_{2} := I_{1} \cdot \frac{\left(\frac{Z_{6} \cdot Z_{4}}{Z_{6} + Z_{4}} + Z_{3} + Z_{5}\right)}{\left(Z_{2} + \frac{Z_{6} \cdot Z_{4}}{Z_{6} + Z_{4}} + Z_{3} + Z_{5}\right)} \quad I_{2} = 2.846 + 0.917i \qquad F(I_{2}) = (2.99 \ 17.853)$$

$$I_3 := I_1 - I_2$$
  $I_3 = 1.263 - 1.358i$   $F(I_3) = (1.854 - 47.088)$ 

$$I_3 := I_1 - I_2$$
  $I_3 = 1.263 - 1.358i$   $F(I_3) = (1.854 - 47.088)$   $I_4 := I_3 \cdot \frac{Z_6}{Z_6 + Z_4}$   $I_4 = 2.372 - 1.036i$   $F(I_4) = (2.588 - 23.59)$ 

$$I_5 := I_3 - I_4$$
  $I_5 = -1.109 - 0.323i$   $F(I_5) = (1.155 - 163.784)$ 

Перевірка за першим законом Кіргофа:  $I_1 - I_2 - I_3 = 0$   $I_3 - I_4 - I_5 = 0$   $I_2 + I_4 + I_5 - I_1 = 0$ Перевірка за другім законом Кіргофа.

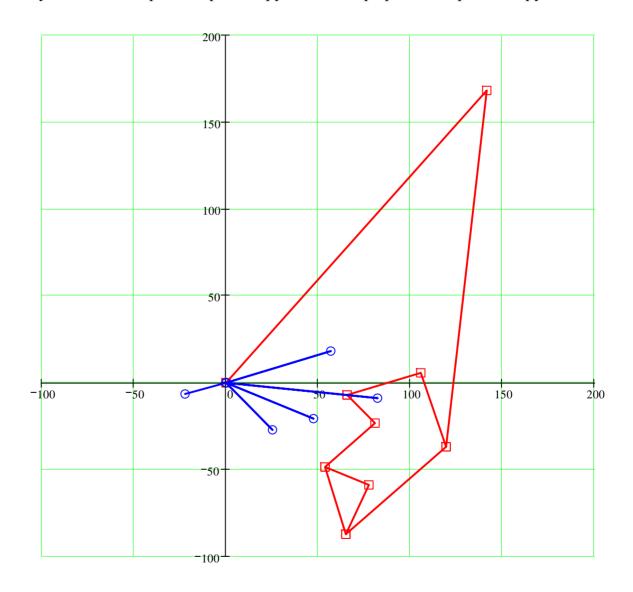
$$\begin{split} -I_{1} \cdot \left(R_{1} + j \cdot X_{L1}\right) + U - I_{2} \cdot \left(R_{2} - j \cdot X_{C2}\right) &= 1.421 \times 10^{-14} - 1.066i \times 10^{-14} \\ -I_{2} \cdot \left(R_{2} - j \cdot X_{C2}\right) + I_{3} \cdot \left[R_{3} + j \cdot \left(X_{L2} - X_{C1}\right)\right] + I_{4} \cdot \left(R_{4} - j \cdot X_{C3}\right) &= 1.421 \times 10^{-14} \\ I_{4} \cdot \left(R_{4} - j \cdot X_{C3}\right) - I_{5} \cdot j \cdot X_{L3} &= -1.776 \times 10^{-15} \end{split}$$

#### Перевірка за балансом потужностей

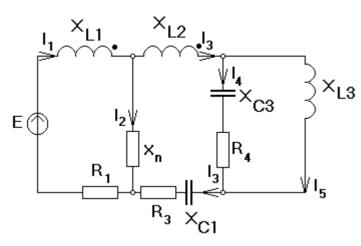
$$\begin{split} \mathbf{S} &\coloneqq \mathbf{U} \cdot \overline{\mathbf{I_1}} \\ \mathbf{P} &\coloneqq \left( \left| \mathbf{I_1} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R_1} + \left( \left| \mathbf{I_2} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R_2} + \left( \left| \mathbf{I_3} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R_3} + \left( \left| \mathbf{I_4} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R_4} \\ \mathbf{Q} &\coloneqq \left( \left| \mathbf{I_1} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{X_{L1}} + \left( \left| \mathbf{I_2} \right| \right)^2 \cdot \left( -\mathbf{X_{C2}} \right) + \left( \left| \mathbf{I_3} \right| \right)^2 \cdot \left( \mathbf{X_{L2}} - \mathbf{X_{C1}} \right) + \left( \left| \mathbf{I_4} \right| \right)^2 \cdot \left( -\mathbf{X_{C3}} \right) + \left( \left| \mathbf{I_5} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{X_{L3}} \ \mathbf{Q} &= 754.904 \end{split}$$

#### Визначимо потенціали всіх точок позначених на схемі:

#### Суміщена векторна діаграма струмів і топографічна діаграма напруг:



### Прийняти опір $R_2$ = 0 і, вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомим, визначити його за умовою резонансу струмів.



$$Z_{45} := \frac{(R_4 - i \cdot X_{C3}) \cdot i \cdot X_{L3}}{R_4 - i \cdot X_{C3} + i \cdot X_{L3}}$$

$$Z_{45} = 19.475 - 9.793i$$

$$Z_E := R_3 + i \cdot (X_{L2} - X_{C1}) + Z_{45}$$

$$Z_{\rm E} = 31.475 + 10.207i$$

$$Z_E = R_E - j \cdot X_E$$

$$R_E := Re(Z_E)$$
  $R_E = 31.475$ 

$$R_E := Re(Z_E)$$
  $R_E = 31.475$   $X_E := Im(Z_E)$   $X_E = 10.207$ 

За умовою резонансу:

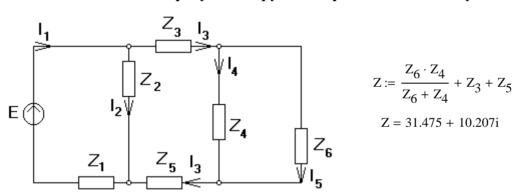
$$B_{ab} = B_n + B_E$$
  $B_n = -B_E = \frac{-X_E}{{X_E}^2 + {R_E}^2}$ 

$$B_{n} := \frac{-X_{E}}{X_{E}^{2} + R_{E}^{2}}$$

$$B_n := \frac{-X_E}{X_E^2 + R_E^2}$$
  $B_n = -9.322 \times 10^{-3}$  еактивний опір вітки:  $X_n := \frac{1}{B_n}$   $X_n = -107.27$ 

$$X_n = -107.27$$

#### Розрахувати струми для резонансного стану кола



$$Z := \frac{Z_6 \cdot Z_4}{Z_6 + Z_4} + Z_3 + Z_5$$

$$Z = 31.475 + 10.207i$$

Вхідний опір кола:

$$Z_{VX}\!\!\left(X_{N}\right) \coloneqq \frac{Z \cdot i \cdot X_{N}}{Z + i \cdot X_{N}} + R_{1} + i \cdot \left(X_{L1}\right) \rightarrow \left(\frac{-6420}{629} + \frac{19798}{629} \cdot i\right) \cdot \frac{X_{N}}{\left(\frac{19798}{629} + \frac{6420}{629} \cdot i + i \cdot X_{N}\right)} + 16 + 50 \cdot i$$

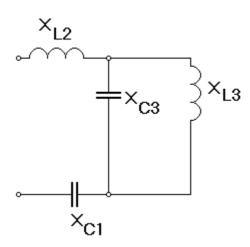
$$Z_{VX}\!\!\left(X_{N}\right) \begin{vmatrix} \text{complex} \\ \text{simplify} \rightarrow 2. \cdot \frac{\left(1. \cdot 10^{5} \cdot X_{N} + 1. \cdot 10^{4} \cdot X_{N}^{2.} + 6. \cdot 10^{6} + 7. \cdot 10^{5} \cdot i \cdot X_{N} + 2. \cdot 10^{4} \cdot i \cdot X_{N}^{2.} + 2. \cdot 10^{7} \right)}{\left(7. \cdot 10^{5} + 1. \cdot 10^{4} \cdot X_{N} + 6. \cdot 10^{2} \cdot X_{N}^{2.}\right)^{1}}$$

Уявна частина вхідного опору, яка за умовою резонансу дорівнює нулю:

$$\begin{split} \mathbf{X}_{\text{VX}}\!\!\left(\mathbf{X}_{\text{N}}\right) &:= \text{Im}\!\!\left(\mathbf{Z}_{\text{VX}}\!\!\left(\mathbf{X}_{\text{N}}\right)\right) \, \left| \begin{array}{l} \text{complex} \\ \text{simplify} \end{array} \right. \rightarrow 2 \cdot \frac{\left(665338 \cdot \mathbf{X}_{\text{N}} + 18935 \cdot \mathbf{X}_{\text{N}}^{-2} + 17216900\right)}{\left(688676 + 12840 \cdot \mathbf{X}_{\text{N}} + 629 \cdot \mathbf{X}_{\text{N}}^{-2}\right)} \\ \mathbf{X}_{\text{N}} &:= \mathbf{X}_{\text{VX}}\!\!\left(\mathbf{X}_{\text{N}}\right) \, \left| \begin{array}{l} \text{solve}, \mathbf{X}_{\text{N}} \\ -17.56899921 + 24.50700993 \cdot \mathbf{i} \\ -17.56899921 - 24.50700993 \cdot \mathbf{i} \end{array} \right) \\ \mathbf{X}_{\text{N}} &:= \begin{pmatrix} -17.569 + 24.507\mathbf{i} \\ -17.569 - 24.507\mathbf{i} \end{pmatrix} \end{split}$$

Отже резонанс кола неможливий ні при яких значеннях реактивного опору у другій вітці

Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику вхідного опору частини кола, розміщеної справа від перерізу А-А. Активні опори закоротити



$$L_2 := \frac{X_{L2}}{\omega} \to \frac{1}{5 \cdot \pi} \qquad \qquad L_2 = 0.064$$

$$L_3 := \frac{X_{L3}}{\omega} \to \frac{7}{40 \cdot \pi} \qquad \qquad L_3 = 0$$

$$L_{3} := \frac{X_{L3}}{\omega} \to \frac{7}{40 \cdot \pi} \qquad L_{3} = 0.056$$

$$C_{1} := \frac{1}{\omega \cdot X_{C1}} \to \frac{1}{4000 \cdot \pi} \qquad C_{1} = 7.958 \times 10^{-5}$$

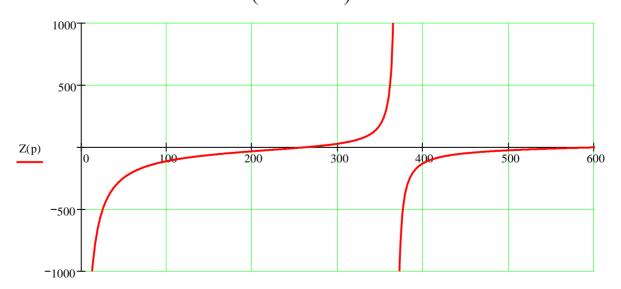
$$C_3 := \frac{1}{\omega \cdot X_{C3}} \to \frac{1}{2400 \cdot \pi}$$
  $C_3 = 1.326 \times 10^{-4}$ 

$$Z(p) := \frac{p \cdot L_3 \cdot \frac{-1}{p \cdot C_3}}{p \cdot L_3 + \frac{-1}{p \cdot C_3}} + p \cdot L_2 + \frac{-1}{p \cdot C_1} \rightarrow \frac{-420}{\left(\frac{7}{40} \cdot \frac{p}{\pi} - \frac{2400}{p} \cdot \pi\right)} + \frac{1}{5} \cdot \frac{p}{\pi} - \frac{4000}{p} \cdot \pi$$

Знаходимо нулі:

$$\omega := Z(p) \quad \begin{vmatrix} solve, p \\ -617.3076993805994 \\ 264.7888210703061 \\ -264.7888210703061 \end{vmatrix} \\ \omega = \begin{pmatrix} 617.308 \\ -617.308 \\ 264.789 \\ -264.789 \end{pmatrix} \\ \omega := \begin{pmatrix} \omega_0 \\ \omega_2 \end{pmatrix} \qquad \omega = \begin{pmatrix} 617.308 \\ 617.308 \\ 264.789 \end{pmatrix}$$

Знаходимо нул. 
$$\omega := Z(p) \begin{vmatrix} \text{solve}, p \\ -617.3076993805994 \\ 264.7888210703061 \\ -264.7888210703061 \end{vmatrix} \omega = \begin{pmatrix} 617.308 \\ -617.308 \\ 264.789 \\ -264.789 \end{vmatrix} \qquad \omega := \begin{pmatrix} \omega_0 \\ \omega_2 \end{pmatrix} \qquad \omega = \begin{pmatrix} 617.308 \\ 264.789 \end{pmatrix}$$
 Знаходимо полюси: 
$$\omega_1 := \frac{1}{Z(p)} \text{ solve}, p \rightarrow \begin{pmatrix} \frac{80}{7} \cdot 105^2 \cdot \pi \\ \frac{-80}{7} \cdot 105^2 \cdot \pi \\ 0 \end{pmatrix} \omega_1 = \begin{pmatrix} 367.906 \\ -367.906 \\ 0 \end{pmatrix} \omega_1 := \begin{pmatrix} \omega_1 \\ \omega_1 \\ \omega_2 \end{pmatrix} \omega_1 = \begin{pmatrix} 367.906 \\ 0 \end{pmatrix}$$



# 2. ПРИ НАЯВНОСТІ МАГНІТНОГО ЗВ"ЯЗКУ МІЖ ІНДУКТИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ L1 ТІ L2 (ОДНОЙМЕННІ ПОЧАТКИ ПОЗНАЧЕНІ НА СХЕМІ ТОЧКАМИ):

- 2.1. Перетворивши схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках схеми методом контурних струмів, визначити покази вольтметра;
- 2.2. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;
- 2.3. Побудувати сумісну векторну діаграму струмів і топографічну діаграму напруг (на діаграмі показати напруги взаємної індукції).



Перевірка за другім законом Кіргофа:

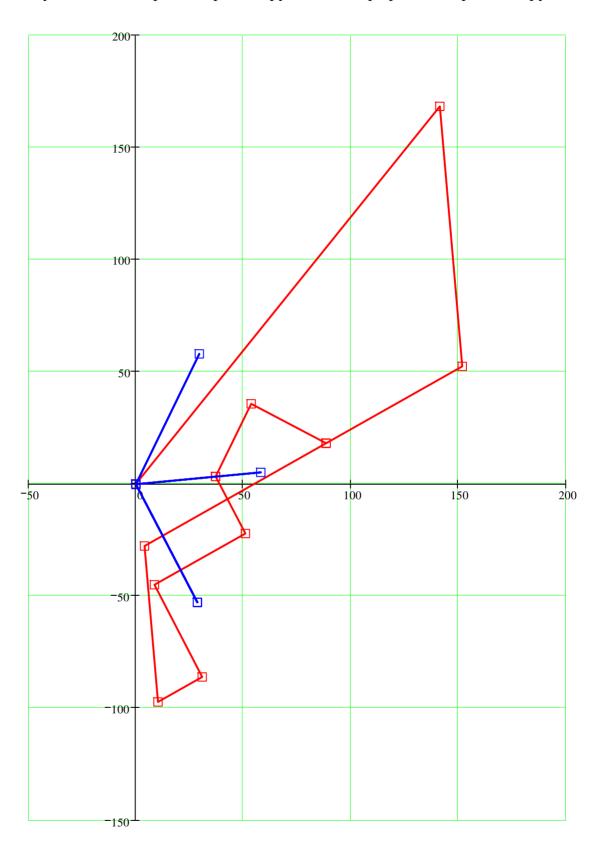
$$\begin{split} -I_1 \cdot \left[ R_1 + j \cdot \left( X_{L1} + X_M \right) \right] + U - I_2 \cdot \left[ R_2 - j \cdot \left( X_{C2} + X_M \right) \right] &= -2.796 \times 10^{-8} - 6.182 i \times 10^{-8} \\ -I_2 \cdot \left[ R_2 - j \cdot \left( X_{C2} + X_M \right) \right] + I_3 \cdot \left[ R_3 + j \cdot \left( X_{L2} - X_{C1} + X_M \right) \right] + I_4 \cdot \left( R_4 - j \cdot X_{C3} \right) &= 2.032 \times 10^{-8} + 1.057 i \times 10^{-8} \\ I_4 \cdot \left( R_4 - j \cdot X_{C3} \right) - I_5 \cdot j \cdot X_{L3} &= 0 \\ S_{M1} := \overline{I_1} \cdot I_3 \cdot X_M \qquad S_{M1} = 66.435 - 154.272 i \qquad F(S_{M1}) = (167.969 - 66.701) \\ S_{M2} := I_1 \cdot \overline{I_3} \cdot X_M \qquad S_{M2} = 66.435 + 154.272 i \qquad F(S_{M2}) = (167.969 - 66.701) \end{split}$$

#### Перевірка за балансом потужностей

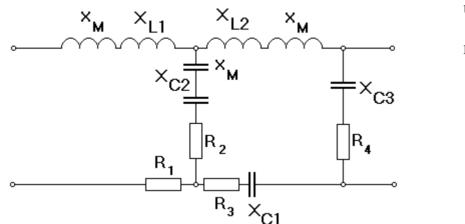
$$\begin{split} S &:= U \cdot \overline{I_1} \\ P &:= \left( \left| I_1 \right| \right)^2 \cdot R_1 + \left( \left| I_2 \right| \right)^2 \cdot R_2 + \left( \left| I_3 \right| \right)^2 \cdot R_3 + \left( \left| I_4 \right| \right)^2 \cdot R_4 \\ Q &:= \left( \left| I_1 \right| \right)^2 \cdot X_{L1} + \left( \left| I_2 \right| \right)^2 \cdot \left( -X_{C2} \right) + \left( \left| I_3 \right| \right)^2 \cdot \left( X_{L2} - X_{C1} \right) + \left( \left| I_4 \right| \right)^2 \cdot \left( -X_{C3} \right) + \left( \left| I_5 \right| \right)^2 \cdot X_{L3} + S_{M1} + S_{M2} \\ S &= 363.384 + 361.789i \qquad P = 363.384 \qquad Q = 361.789 \end{split}$$

#### Визначимо потенціали всіх точок позначених на схемі:

## Суміщена векторна діаграма струмів і топографічна діаграма напруг:



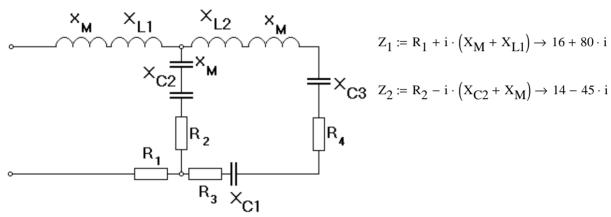
Відкинувши крайню вітку між полюсами 2,2", зробити розв"язку магнітного зв"язку. Одержану схему розглядати як чотириполюсник з полюсами 1,1" та 2,2": 1)Розрахувати коефіцієнти чотириполюсника **A.B.C.D** 



$$U_1 = A \cdot U_2 + B \cdot I_2$$

$$I_1 = C \cdot U_2 + D \cdot I_2$$

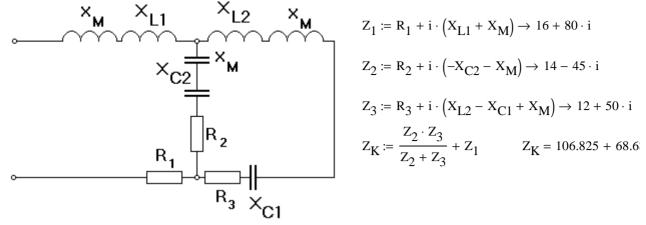
Неробочій хід:  $I_2$  = 0  $U_{10}$  := U  $U_1$  =  $A \cdot U_2$   $I_1$  =  $C \cdot U_2$ 



$$\mathbf{Z_3} \coloneqq \mathbf{R_3} + \mathbf{R_4} + \mathbf{i} \cdot \left(\mathbf{X_{L2}} + \mathbf{X_M} - \mathbf{X_{C3}} - \mathbf{X_{C1}}\right) \rightarrow 22 + 38 \cdot \mathbf{i}$$

$$\begin{split} Z_{10} &\coloneqq \frac{Z_2 \cdot Z_3}{Z_2 + Z_3} + Z_1 & Z_{10} = 72.397 + 78.244i & Z_{20} \coloneqq \frac{Z_2 \cdot Z_1}{Z_2 + Z_1} + Z_3 & Z_{20} = 82.574 - 19.336i \\ I_{10} &\coloneqq \frac{U_{10}}{Z_{10}} & I_{10} = 2.061 + 0.1i & F(I_{10}) = (2.064 \ 2.777) \\ I_{30} &\coloneqq I_{10} \cdot \frac{Z_2}{Z_2 + Z_3} & I_{30} = 1.368 - 2.272i & F(I_{30}) = (2.652 \ -58.938) \\ U_{20} &\coloneqq I_{30} \cdot \left(R_4 - i \cdot X_{C3}\right) & U_{20} = -13.577 - 39.138i & F(U_{20}) = (41.426 \ -109.132) \\ A &\coloneqq \frac{U_{10}}{U_{20}} & A = -4.962 + 1.892i & F(A) = (5.311 \ 159.132) \\ C &\coloneqq \frac{I_{10}}{U_{20}} & C = -0.019 + 0.046i & F(C) = (0.05 \ 111.909) \end{split}$$

Коротке замикання:  $U_2 = 0$   $U_K := U$   $U_1 = B \cdot I_2$   $I_1 = D \cdot I_2$ 



$$\begin{split} &I_{1K} \coloneqq \frac{U_K}{Z_K} & I_{1K} = 1.654 + 0.514i & F(I_{1K}) = (1.732 - 17.259) \\ &I_{3K} \coloneqq I_{1K} \cdot \frac{Z_2}{Z_2 + Z_3} & I_{3K} = 1.237 - 2.824i & F(I_{3K}) = (3.083 - 66.345) \\ &B \coloneqq \frac{U_K}{I_{3K}} & B = -31.663 + 63.94i & F(B) = (71.35 - 116.345) \\ &D \coloneqq \frac{I_{1K}}{I_{3K}} & D = 0.063 + 0.558i & F(D) = (0.562 - 83.604) \end{split}$$

Перевірка  $A \cdot D - B \cdot C = 1$ 

#### Расчитать параметры R,L,С Т - схемы замещения.

